

HANDLINGSPLAN FOR ETISK HANDEL:

01.01.2021–31.12.2024

Del 1

1.1 Innledning

Universitetet i Stavanger(UiS) skal etterspørre og forbruke varer og tjenester som er produsert etter høye sosiale og etiske standarder. UiS har en handlingsplan for etisk handel. Den forrige handlingsplanen har vært gjeldende i perioden 01.01.2017 frem til 31.12.2020. Denne handlingsplanen er nå revidert og skal gjelde i perioden 01.01.2021–31.12.2024. Handlingsplanen beskriver det arbeidet UiS gjør for å bidra til at varer vi kjøper inn er laget i tråd med internasjonalt anerkjente standarder for arbeidsforhold og miljøhensyn, og med OECDs veileder om aktsomhetsvurderinger som metode.

OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger er nå anerkjent som et ledende internasjonalt verktøy for å hjelpe bedriftene i å kartlegge risiko for negativ effekt og skade forårsaket av egen virksomhet, eller i leverandørkjeden og hos forretningsforbindelser. Aktsomhetsvurderinger hjelper virksomheter både til å unngå negativ påvirkning og skade på mennesker, samfunn og miljø, og til å rette opp skader som måtte oppstå.

1.2 Hva er etisk handel og etiske krav, og hvorfor er det viktig?

Etisk handel er handel som ivaretar og fremmer menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, samfunn og miljø i leverandørkjeden. Etiske krav, eller etiske retningslinjer, beskriver minstestandarder for disse områdene. Å stille etiske krav handler ikke om å eksportere norske arbeidsstandarder til andre land. Det handler om å respektere grunnleggende arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter. UiS skal ta aktivt samfunnsansvar gjennom å stille krav til menneskerettigheter og arbeidstaker-rettigheter i utvalgte anskaffelser. UiS vektlegger viktigheten av etisk handel og har siden 2008 forpliktet seg gjennom medlemskap i Etisk Handel Norge (EHN) til å stille etiske krav i innkjøp. I 2019 ble UiS Miljøfyrtårn-sertifisert. I praksis betyr dette at UiS tilfredsstiller flere kriterier som omfatter miljøpolitikk og mål for arbeid med helse, miljø og sikkerhet samt med arbeidsmiljø, avfallshåndtering, energibruk, innkjøp og transport.

Etisk handel er viktig for UiS fordi:

- UiS ønsker å bidra til handel av varer som er produsert under forhold som både er lovlige og som er i samsvar med våre allmenne moralske oppfatninger. Dette innebærer at UiS skal arbeide for å unngå for eksempel: tvangsarbeid, barnearbeid, helseødeleggende arbeidsplasser, grov diskriminering og lønn under fattigdomsgrensen.
- UiS ønsker å skape forbedringer for arbeidere i lavkostland og fremme et lands utvikling. Det skjer først når arbeiderne har anstendige arbeidsvilkår og miljøskader blir minimert i hele produksjonsprosessen.
- UiS ønsker å bidra til at fellesskapets ressurser skal brukes på varer som er produsert på en lovlig og etisk måte, og som ivaretar andre menneskers liv og helse og en bærekraftig utvikling
- UiS vil bidra til å styrke prinsippet om likebehandling og ikke-diskriminering og derigjennom bidra til rettferdig konkurranse mellom likeverdige aktører. Etiske krav vil motvirke at useriøse aktører tildeles kontrakter.

- UiS vil bidra til å styrke tilliten mellom UiS og de ansatte, studenter, samarbeidspartnere, leverandører og andre interessenter.

Lov om offentlige anskaffelser (LOA) § 1, 2. setning sier at: «det offentlige [skal opptre] med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.»

Disse oppdragsgiverne skal også ha egnede rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved offentlige anskaffelser der det er en risiko for brudd på slike rettigheter, jf. LOA § 5 (1) 3. setning.

Oppdragsgiveren kan stille egnede krav og kriterier knyttet til ulike trinn i anskaffelsesprosessen, slik at offentlige kontrakter gjennomføres på en måte som fremmer hensyn til miljø, innovasjon, arbeidsforhold og sosiale forhold, forutsatt at kravene og kriteriene har tilknytning til leveransen, jf. LOA § 5 (2).

1.3 Ansvar for gjennomføring av handlingsplanen

Den enkelte enhets ledelse har ansvaret for gjennomføringen av handlingsplanen i sin virksomhet ved tildeling eller oppfølging av kontrakter.

Den enkelte leder har videre ansvar for å vurdere etisk risiko og for gjennomføringen av handlingsplanen ved vareanskaffelser i sin virksomhet. Da dette arbeidet krever spesiell kompetanse om etisk handel og en oppdatert oversikt over gjeldende maler og verktøy, bør dette skje i samråd med og under veiledning av Seksjon for innkjøp ved Økonomiavdelingen (ØA) som også er kontaktpunktet mot EHN. Seksjon for innkjøp har ansvar for å informere og å gi støtte til organisasjonen i forbindelse med gjennomføringen av tiltakene i handlingsplanen.

1.4 Mandat til arbeidsgruppen for etisk handel

Etter at UiS ble innmeldt i EHN i 2008 ble det etablert en arbeidsgruppe for etisk handel ved UiS. Dette for å forankre arbeidet med etisk handel i institusjonen.

I gruppen skal det være representanter fra: IT-avdelingen, Avdeling for bygg og arealforvaltning, HR-avdelingen, Avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt, Statsbygg, en faglig ansatt, en studentrepresentant, samt seksjon for innkjøp ved ØA.

Leder for den enkelte enhet skal sørge for at det alltid er en representant for den aktuelle enheten i gruppen. Rektor oppnevner den faglige representanten. Leder av StOr oppnevner studentrepresentanten.

Kontaktpersonen mot Etisk Handel Norge ved Seksjon for Innkjøp (ØA) skal lede arbeidsgruppen. Sekretærfunksjonen er lagt til Avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt.

Etiske krav i våre anskaffelser er noe vi trenger bevisstgjøring om i alle ledd. Arbeidsgruppen har ansvar for at dette ivaretas av UiS. Herunder har arbeidsgruppen ansvar for følgende oppgaver:

- Utarbeidelse av handlingsplan for etisk handel
- Påse at tiltakene i handlingsplanen følges opp i organisasjonen
- Gjennomføre kontroller hos leverandører i samarbeid med EHN, og revisjonsfirma som har rammeavtale med Oslo Kommune som UiS er tilsluttet
- Informere om etisk kontraktsvilkår og vårt arbeid med etisk handel til våre innkjøpere internt og leverandører eksternt, samt til øvrige interne og eksterne målgrupper

- Kompetanseheving innen etisk handel
- Årlig medlemsrapportering til EHN

Kostnader i forbindelse med gjennomføring av mandatet settes av i forbindelse med Økonomiavdelingens årlige budsjett, innen 1. desember i foregående år.

1.5 Om handlingsplanen

Denne handlingsplanen for etisk handel inngår i UiS overordnede handlingsplan for anskaffelser og skal bidra til å øke kvaliteten på innkjøpene og til at innkjøp skjer på en bærekraftig, ressurseffektiv og ikke-diskriminerende måte i tråd med internasjonalt anerkjente standarder for arbeidsforhold og miljøhensyn. Planen gjelder for perioden 01.01.2021–31.12.2024. Den ble første gang utarbeidet i 2009.

Handlingsplanen er et styringsverktøy. Den angir hvilke etiske/sosiale krav som skal stilles, i hvilke anskaffelser det skal stilles krav, hvordan kravene skal følges opp og sanksjoner i tilfelle brudd.

Handlingsplanen beskriver videre behovet for kompetanse og ressurser, samt betydningen av kommunikasjon, dialog og samarbeid med leverandører, fagmiljøer og andre interessenter.

1.6 Målsettinger og tiltak for planperioden

Universitetets overordnede mål for planperioden 01.01.2021–31.12.2024 er:

UiS sine innkjøp skal bidra til en sunn sosial og bærekraftig utvikling i opprinnelseslandene. Dette skal vi få til ved at UiS sine innkjøp skal være i tråd med internasjonale anerkjente standarder for arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter.

1. Forankring		
	Delmål	Tiltak
1.	Styrke forankring av arbeidet med etisk handel internt ved universitetet	<ul style="list-style-type: none"> - Rektor rapporterer til styret om fremdrift og status i forbindelse med institusjonens årsrapport. - Informere på intranett (ansattsidene) om våre årlige rapporteringer til Etisk Handel Norge (EHN) – med lenke til rapporten.
2.	Etablere verktøy for bedre å kunne måle og styre arbeidet med etisk handel	<ul style="list-style-type: none"> - Utvikle gode rutiner for hvilke krav som stilles og hvordan det følges opp - Utvikle og ta i bruk et sett nøkkeltallsindikatorer (KPIer) for arbeidet med etisk handel - Rapportere årlig på følgende KPIer i årsrapport til EHN: <ol style="list-style-type: none"> 1. Antall anskaffelser med etiske krav som kvalifikasjonskrav 2. Antall anskaffelser med etiske krav som kontraktsvilkår 3. Antall leverandører som har vært gjenstand for kontraktsoppfølging
3.	Styrke kompetansen om aktsomhetsvurderinger for innkjøpsrådgiverne ved Seksjon for innkjøp	-Det reviderte kontraktsvilkåret baseres på aktsomhetsvurderinger som metode. Oppfølging av kontrakter i forhold til dette kontraktsvilkåret forutsetter derfor kompetanse om denne metoden.

2. Implementering		
	Delmål	Tiltak
1.	Heve nivået på arbeidet med etisk handel hos leverandører til UiS	<ul style="list-style-type: none"> - Stille etiske kvalifikasjonskrav i alle vareanskaffelser der vi skal stille etiske krav. - Ved behov kan det arrangeres leverandørseminar hvor vi informerer om våre etiske kvalifikasjonskrav og hva dette innebærer for oppdragsgiver og leverandør. Dette gjelder hvis krav om etisk handel benyttes på nye områder der disse kravene ikke allerede er godt kjent i markedet. - Følge opp at våre leverandører etterlever de etiske kravene gjennom egenrapportering, oppfølgingssamtaler eller kontroll på produksjonsstedet. - Forbedre verktøy og metodikk for å stille og følge opp etiske krav.
2.	God dialog og godt samarbeid med leverandørene vedrørende etisk handel	<p>UiS vil informere leverandørene om de etiske kravene i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anbudsdokumentene, samt ved kontraktsinngåelse. Eventuelt gis informasjon i veiledende kunngjøring vedrørende kvalifikasjonskrav samt etterfølgende leverandørseminar.
3. Pådriverrolle		
	Delmål	Tiltak
1.	Øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel internt og eksternt	<ul style="list-style-type: none"> - Heve kompetansen på etisk handel hos innkjøpsrådgivere ved Seksjon for innkjøp, herunder aktsomhetsvurderinger, gjennom deltakelse i eksterne fagnettverk, kurs og andre tilbud gjennom bl.a. EHN og intern erfaringsutveksling. - Legge ut informasjon om vårt medlemskap i EHN og vårt arbeid på intranett (ansattsidene) og på universitetets eksterne nettsider. - Informasjon til innkjøpere legges på våre ansattssider på intranett. - Informere våre sentrale vareleverandører om universitetets arbeid med og ambisjoner for etisk handel i anbudsdokumenter og ved kontraktingåelse samt på eksterne nettsider. Eventuelt informeres i kunngjøring av kvalifikasjonskrav samt leverandørseminar. - UiS vil ta initiativ til en leverandørsamling i løpet av planperioden med tema «Krav til aktsomhetsvurderinger for leverandører til offentlig sektor». Det faglige innholdet i seminaret leveres av Etisk Handel Norge. UiS vil også søke samarbeid med andre offentlige virksomheter i regionen om gjennomføringen av seminaret. - Publisere årsrapporten til EHN på ansattsidene og universitetets eksterne nettsider. - Søke samarbeid og erfaringsutveksling med andre organisasjoner knyttet til UiS.

Del 2

2.1 Etsiske krav ved varekjøp

For UiS er det hensiktsmessig å velge ut bestemte varer/produktgrupper der det foreligger størst risiko for at tilvirkning skjer på en måte som bryter med grunnleggende krav til menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter.

Leverandøren skal under hele kontraktperioden overholde punkt 1-4 i kontraktsvilkårene. (Se tabellen nedenfor under punkt 2.2).

Kontraktsvilkårene bygger på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter¹ med aktsomhetsvurderinger som metode. Aktsomhetsvurderinger er en internasjonalt anerkjent metode for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan virksomheter håndterer eventuell negativ påvirkning på arbeidstaker- og menneskerettigheter i egen virksomhet og i leverandørkjeden².

Dersom Leverandøren bruker underleverandører for å oppfylle denne kontrakt, er Leverandøren forpliktet til å videreføre og bidra til etterlevelse av kravene i leverandørkjeden.

2.2 Kontraktsvilkåret om ansattes rettigheter

Kontraktsvilkåret som benyttes ved anskaffelser ved UiS er angitt i tabellen nedenfor.

1. Overholdelse av internasjonale konvensjoner og arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland
Varene som leveres i denne kontrakt skal være fremstilt under forhold som er i overensstemmelse med kravene angitt nedenfor. Kravene gjelder i Leverandørens egen virksomhet og i leverandørkjeden. Kravene omfatter: <ul style="list-style-type: none">
• ILOs kjernekonvensjoner om tvangsarbeid, barnearbeid, diskriminering, fagforeningsrettigheter og retten til kollektive forhandlinger: nr. 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 og 182³.<ul style="list-style-type: none">
• Der hvor konvensjon 87 og 98 er begrenset ved nasjonal lov skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.
• FNs barnekonvensjon, artikkel 32⁴.

¹ https://www.ohchr.org/documents/publications/GuidingprinciplesBusinessshr_eN.pdf

² Kontraktsvilkåret er avgrenset til å omhandle menneske- og arbeidstakerrettigheter. Aktsomhetsvurderinger i kontraktsvilkåret er derfor avgrenset til å omhandle disse områdene. OECD har utarbeidet en veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Denne omhandler også andre tema, som blant annet miljø, antikorrupsjon og forbrukerinteresser. Les mer om aktsomhetsvurderinger her:

<https://nettsteder.regjeringen.no/ansvarlignaringsliv2/files/2019/01/Aktsomhetsvurderinger-for-ansvarlig-n%C3%A6ringsliv-brosjyre.pdf>

³ <https://www.ilo.org/global/standards/introduction-to-international-labour-standards/conventions-and-recommendations/lang--en/index.htm>

⁴ <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx>

- Arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland⁵. Av særlige relevante forhold fremheves 1) lønns- og arbeidstidsbestemmelser, 2) helse, miljø og sikkerhet, 3) regulære ansettelsesforhold, inklusive arbeidskontrakter, samt 4) lovfestede forsikringer og sosiale ordninger.

Der hvor internasjonale konvensjoner og nasjonal lovgivning omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde.

2. **Policies og rutiner for aktsomhetsvurderinger**

For å oppfylle kravene i punkt 1, samt for å forebygge og håndtere eventuelle avvik fra kravene, skal Leverandøren ved kontraktsstart, eller senest innen 6 måneder etter kontraktsstart, ha:

- 2.1 En eller flere offentlig tilgjengelige policies, vedtatt av styret. Innholdet skal som minimum omfatte en forpliktelse om å etterleve kravene i punkt 1, i egen virksomhet og i leverandørkjeden. En eller flere ansatte på ledelsesnivå skal ha ansvar for etterlevelse.
- 2.2 Rutiner for formidling og regelmessig oppfølging av slik policy i egen virksomhet og i leverandørkjeden.
- 2.3 Rutiner for å utføre regelmessige risikoanalyser i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Det innebærer å identifisere og prioritere risiko for brudd på kravene i punkt 1. Rutinen(e) skal også beskrive hvilke tiltak Leverandøren vil iverksette for å forebygge, stanse og/eller redusere konsekvensene av brudd på kravene. I tråd med metoden for aktsomhetsvurderinger skal alvorligst risiko, uavhengig av hvor i leverandørkjeden risikoen er, prioriteres først.

3. **Kontraktoppfølging**

Leverandøren skal sikre at kravene i punkt 1 og 2 etterleves i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Oppdragsgiver kan kreve at etterlevelse dokumenteres ved en eller flere av følgende tiltak⁶:

- 3.1 Dokumentere vedtatte policies og rutiner, jf. punkt 2.
- 3.2 Gi en oversikt over produksjonsenheter i leverandørkjeden for utvalgte risikoprodukter, og/eller -komponenter og/eller -råvarer, bestemt av Oppdragsgiver.
- 3.3 Besvare egenrapportering senest seks uker etter utsendelse fra Oppdragsgiver, med mindre Oppdragsgiver har satt en annen frist.
- 3.4 Dokumentere gjennomført risikoanalyse, og rapportere om oppfølging og håndtering av funnene.
- 3.5 Delta i oppfølgingssamtale(r) med Oppdragsgiver, og eventuelt andre relevante interessenter.
- 3.6 Fremvise rapport(er) relevant for kravene i punkt 1. Rapport(ene) skal komme fra uavhengig part.
- 3.7 Kontroll og revisjon av kravene i punkt 1 og 2 på Leverandørens hovedkontor.

⁵ Her menes alle produksjonsland i leverandørkjeden der utvinning og produksjon av råvare og/eller komponent/halvfabrikata og/eller ferdigvare, inklusive distribusjon og transport, skjer.

⁶ Tiltakene kan gjennomføres av Oppdragsgiver, den Oppdragsgiver bemyndiger eller av en offentlig enhet som Oppdragsgiver samarbeider med.

3.8 Kontroll og revisjon av kravene i punkt 1 og 2 i leverandørkjeden⁷. Kontroller og revisjoner skal etterstrebtes gjennomført i samarbeid mellom Leverandøren og Oppdragsgiver.

Dersom Leverandøren blir klar over forhold i strid med punkt 1 og 2 i leverandørkjeden, skal Leverandøren rapportere dette til Oppdragsgiver uten ugrunnet opphold.

4. Sanksjoner

Ved brudd på punkt 1-3, eller om det foreligger mangler i dokumentasjonen, gjelder sanksjonsbestemmelser i hovedkontrakten med følgende tillegg og presiseringer.

Oppdragsgiver kan:

4.1 Kreve retting: Leverandøren skal fremlegge en tiltaksplan for når og hvordan bruddene skal rettes. Tiltakene skal være rimelige sett i forhold til bruddenes art og omfang. Tiltaksplanen skal fremlegges innen fire uker. Ved vesentlige brudd kan Oppdragsgiver sette en kortere frist. Oppdragsgiver skal godkjenne tiltaksplanen, og dokumentasjon av rettelser.

4.2 Iverksette midlertidig stans i hele eller deler av leveransen når:

4.2.1 Leverandøren ikke oppfylder kravet om å fremlegge tiltaksplan.

4.2.2 Tiltaksplanen ikke blir overholdt.

Under stans vil ikke erstatningskjøp som foretas hos annen leverandør anses som kontraktsbrudd.

4.3 Kreve at Leverandøren bytter underleverandør: Ved vesentlige kontraktsbrudd, gjentakende alvorlige brudd eller hvis tiltaksplanen ikke blir overholdt. Dette skal skje uten kostnad for Oppdragsgiver.

4.4 Heve kontrakten: Ved vesentlige kontraktsbrudd, gjentakende alvorlige brudd eller hvis tiltaksplanen ikke blir overholdt.

2.2.1 Hvor langt bakover i leverandørkjeden skal kravene gjelde?

I UiS' anskaffelser skal de etiske kravene gjelde i hele leverandørkjeden. I tråd med aktsomhetsvurderinger som metode vil alvorligst risiko (sett fra den som rammes) prioriteres først. Dette uavhengig av hvor i leverandørkjeden det er risiko for brudd. En vurdering av alvorlighetsgraden vil baseres på eksisterende kunnskap. Samtidig vil det ofte være slik at risikobildet endrer seg i takt med økt kunnskap. Risikoen kan være mer alvorlig, eller mindre alvorlig. Det vil vi få informasjon om underveis når kontraktene følges opp.

2.2.2 Risikovurdering av engangsinnkjøp og nye rammeavtaler

Engangsinnkjøp med verdi over den nasjonale anbudsgrensen skal risiko-vurderes slik at vi kan identifisere behovet for å stille etiske krav når vi planlegger innkjøpet.

Det skal årlig gjennomføres risikovurdering av avtaleporteføljen i forhold til nye planlagte rammeavtaler med tanke på risiko for brudd på etiske krav. Risikovurderingen gjennomføres en gang årlig for UiS kommende anskaffelser. Risikovurderingen skal gjennomføres innen frist for årlig rapportering til EHN om etisk handel, og nevnes i rapporten som en del av prioriterte mål/aktiviteter for kommende rapporteringsår.

---

⁷ Ved kontroll plikter Leverandør å fremskaffe kontaktopplysninger. Disse behandles i overensstemmelse med offentleglova.

2.2.3 Etisk handel som kvalifikasjonskrav ved utlysning av rammeavtaler

Etisk handel skal stilles som kvalifikasjonskrav ved neste utlysning av følgende anskaffelser:

▪ Arbeidsklær og verneutstyr	ny rammeavtale
▪ Nøkler/sylindere/sikringssystemer/elektronisk sikring	varighet til 01.07.2021
▪ Laboratorieutstyr og kjemikalier	varighet til 01.09.2021
▪ Medisinsk forbruksmateriell	varighet til 01.03.2021, opsjon til 01.03.2022
▪ Dagligvarer til storhusholdning	varighet til 07.10.2022, opsjon til 07.10.2023
▪ Blomster	varighet til 20.03.2022, opsjon til 20.03.2024
▪ Kontorinnredning og andre møbler	varighet til 24.08.2022, opsjon til 24.08.2024
▪ Profileringsartikler	varighet til 31.12.2022, opsjon til 31.12.2024

Et kvalifikasjonskrav er en betingelse knyttet til leverandørens generelle egnethet. Kvalifikasjonskravet må være oppfylt for at leverandøren skal kunne delta i konkurransen. Vi vil benytte kvalifikasjonskrav for å velge ut hvilke leverandører som skal vurderes for tildeling av kontrakt.

Det etiske kvalifikasjonskravet gjelder:

- 1. System for sporbarhet i leverandørkjeden
- 2. Retningslinjer for etisk handel (Code of Conduct)
- 3. Formidling av Code of Conduct i leverandørkjeden
- 4. System for oppfølging av Code of Conduct i leverandørkjeden

Ved behov vil UiS før konkurransen utlyses publisere en veiledende kunngjøring angående de etiske kvalifikasjonskravene og invitere potensielle tilbydere til et leverandørseminar. Dette gjelder hvis krav om etisk handel benyttes på nye områder der disse kravene ikke allerede er godt kjent i markedet. På seminaret formidler vi hva de etiske kvalifikasjonskravene innebærer for oppdragsgiver og leverandør. Slike seminar kan gjennomføres i samarbeid med EHN.

2.2.4 Etisk handel som *kontraktsvilkår* ved utlysning av rammeavtaler, inkludert IT-anskaffelser

I anskaffelsene nevnt ovenfor under 2.2.3 skal etisk handel også inkluderes som kontraktsvilkår.

I tillegg vil UiS sørge for/kreve at Unit eller Statens innkjøpscenter (SI) følger opp etiske kontraktsvilkår for avtalene nevnt nedenfor. Hvis UiS velger å gjennomføre egne konkurranser på disse områdene vil UiS følge opp etiske krav på eget initiativ:

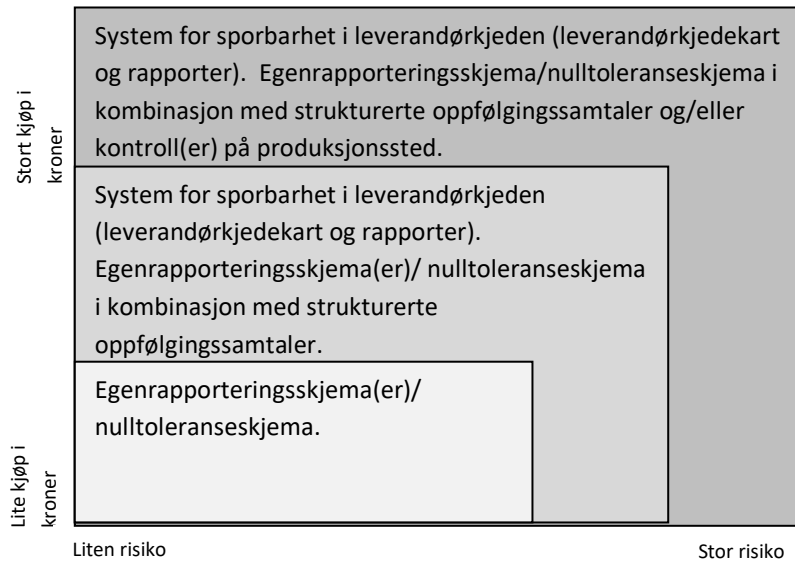
▪ Forbruksmateriell (SI)	varighet til 01.10.2021
▪ AV- og videokonferanseutstyr (Unit)	varighet til 16.10.2021
▪ PC klienter inkl. datarekvisita (SI)	varighet til 16.05.2021, opsjon til 16.11.2022
▪ PC skjermer (SI)	varighet til 04.06.2021, opsjon til 04.12.2022
▪ Servere og datalagring (Unit)	varighet til 31.01.2022, opsjon til 31.01.2023
▪ Multifunksjonsskrivere (Unit)	varighet til 31.12.2021, opsjon til 31.12.2023
▪ Nettverksutstyr (Unit)	varighet til 20.08.2021, opsjon til 20.08.2024

UiS har utarbeidet en rutine for oppfølging av etiske krav i rammeavtaler. Når etisk handel stilles som kontraktsvilkår blir leverandørene informert i anbudsdocumentene og i oppstartsmøtet. Deretter sendes risikoanalyseverktøyet, og eventuelt egenrapporterings skjemaet som er utarbeidet av EHN til leverandøren. UiS gir tilbakemelding på rapporteringen/risikovurderingen. Det kan også være behov for ytterligere oppfølging dersom det er høy risiko for brudd på de etiske kontraktsvilkårene.

2.2.5 Type oppfølgingsaktivitet knyttet til risiko for brudd på etiske kontraktsvilkår

UiS kan ta i bruk ytterligere metoder i oppfølging av leverandørene. Hvilken metode, eller kombinasjon av metoder, avhenger av risiko for brudd på de etiske kravene, størrelsen på anskaffelsen målt i kroner, og av type anskaffelse; dvs. engangsl levering eller rammeavtale.

Figuren illustrerer tre nivåer for oppfølging:

Oppfølging av rammeavtale:

1. Liten risiko/verdi: Egenrapporteringsskjema og/eller nulltoleranseskjema
2. Middels risiko/verdi: Som 1 i kombinasjon med leverandørkjedekart, rapporter og/eller strukturerte oppfølgingssamtaler.
3. Stor risiko/verdi: Som 2 og/eller kontroll på produksjonssted.

Oppfølging av engangsl levering:

1. Liten risiko/verdi: Egenrapporteringsskjema og/eller nulltoleranseskjema som besvares etter kontraktsinngåelse og før levering.
2. Middels risiko/verdi: Som 1 i kombinasjon med leverandørkjedekart, rapporter og/eller strukturert oppfølgingssamtale før levering.
3. Stor risiko/verdi: Som 2 og/eller kontroll på produksjonssted før levering.

2.2.6 Kontroll på produksjonsstedet

UiS ønsker å gjennomføre anmeldte eller uanmeldte kontroller knyttet til de etiske kravene dersom vi finner stor risiko for brudd på etiske kontraktsvilkår. Kontrollen skal dokumenteres i en rapport som gir en beskrivelse av arbeidsforhold og miljøforhold på produksjonssted(ene). Kontrollene gjennomføres i samarbeid med EHN, og revisjonsfirma som har rammeavtale med Oslo Kommune som UiS er tilsluttet.

Ved brudd på kravene vil UiS be om utbedring. Leverandør og dennes underleverandør(er), og eventuelt en uavhengig part, utarbeider en forbedringsplan. Planen skal vise hva som skal utbedres i prioritert rekkefølge (fare for liv og helse gis førsteprioritet), tidsfrister for når utbedringene skal igangsettes/være gjennomført, og krav til dokumentasjon. Planen skal godkjennes av UiS. Utbedring av mangler vil være en trinnvis prosess. Ved gjentatte brudd eller manglende vilje til utbedring kan UiS heve kontrakten.

2.3 Rammeavtaler som omfatter tjenester eller bygge- og anleggsarbeid

Dersom det skal ytes tjenester eller bygge- og anleggsarbeid som del av kontrakten konkurransen gjelder, skal følgende bestemmelse med krav om gjengs lønns- og arbeidsvilkår gjelde, jf. forskrift 8. februar 2008 nr. 112 om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter:

«Leverandøren skal sørge for at ansatte hos leverandøren og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, har lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med bestemmelsene inntatt i forskrift 8. februar 2008 nr. 112 om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

På områder dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale skal leverandøren sørge for lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med gjeldende forskrifter.

På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal leverandøren sørge for lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes i denne sammenheng bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Leverandøren og eventuelle underleverandører må på forespørsel dokumentere at krav til lønns- og arbeidsvilkår i henhold til forskrift 8. februar 2008 nr. 112 om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter er oppfylt.»

Dersom en bygge- og anleggskontrakt inneholder kjøp av varer, for eksempel stein, vil UiS vurdere om det skal stilles etiske krav til varekomponenten i kontrakten.

2.3.1 Rutine for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i rammeavtaler

UiS har utarbeidet en rutine for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i rammeavtaler der det er risiko forbundet med dette. Det skal årlig gjennomføres risikovurdering av avtaleporteføljen med tanke på risiko for brudd på krav til lønns- og arbeidsvilkår. Risikovurderingen gjennomføres en gang årlig for UiS kommende anskaffelser. Risikovurderingen skal gjennomføres innen utgangen av januar måned. I avtalene som det er vurdert å ha risiko knyttet til lønns- og arbeidsvilkår, vil vi sende egenrapporteringsskjema til avtaleleverandørene. Det kan også være behov for ytterligere oppfølging dersom det er høy risiko for brudd på krav til lønns- og arbeidsvilkårene.

Del 3

3.1 Kompetanse og ressurser

Etiske/sosiale krav i offentlige anskaffelser krever kontinuerlig kunnskaps-/kompetansebygging. De som skal stille kravene må vite hva de ulike kravene betyr, og de må kjenne til metoder for oppfølging, herunder også aktsomhetsvurderinger.

Informasjon til innkjøperne om det å stille krav samt metoder for oppfølging, legges på våre interne ansattsider på intranett.

Som et ledd i kompetansehevingen vil det være behov for å knytte til seg og samarbeide med eksterne fagmiljøer. Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) gir generelle tips og råd om innkjøp. Etisk Handel Norge (EHN) er et ressurscenter innen etisk handel.

3.2 Kommunikasjon, dialog og samarbeid

Det er viktig med god dialog og godt samarbeid med leverandørene og andre partnere. UiS vil informere leverandørene om de etiske kravene i anbudsdocumentene og ved kontraktsinngåelse samt ved å legge ut informasjon på universitetets eksterne nettsider.

Eventuelt informeres leverandørene i veiledende kunngjøring vedrørende kvalifikasjonskrav etterfulgt av leverandørseminar.

3.3 Rapportering

Rektor vil rapportere til styret om fremdrift og status i forbindelse med institusjonens årsrapport i tillegg til at det årlig skal rapporteres til EHN hvordan arbeidet med etisk handel har vært i det foregående år.

3.4 Revisjon av handlingsplanen

Handlingsplanen utarbeides normalt for en fireårsperiode. Handlingsplanen skal revideres når rektor eller UiS-styret finner det nødvendig og senest 31.12.2024.

Saksbehandlere: Arbeidsgruppen for etisk handel ved UiS med representanter fra: IT-avdelingen, Avdeling for bygg og arealforvaltning, HR-avdelingen, Avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt, Statsbygg, en faglig ansatt, en studentrepresentant, samt Seksjon for innkjøp ved ØA.